

Utveckling av Raseborg stads handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer

Alexandra Wetzer

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	21521
Författare:	Alexandra Wetzer
Arbetets namn:	Utveckling av Raseborgs stads handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer
Handledare (Arcada):	Arla Cederberg
Uppdragsgivare:	Raseborg stad
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete är ett beställningsarbete av Raseborg stad och är en del av utvecklandet av barn- och familjetjänsterna i Raseborg stad, samt en del av LAPE (program för utveckling av barn- och familjetjänsterna). Syftet med LAPE-projektet är att förnya tjänsterna för barn, unga och familjer, så att de är lätt tillgängliga och tröskeln är låg för att be om hjälp och stöd. Examensarbetets syfte är att ge utvecklingsförslag åt Raseborg stad för sin handlingsplan för förebyggande av sin handlingsplan. Med hjälp av utvecklingsförslagen önskar jag att alla professionella i Raseborg ska ha de bästa förutsättningar för att bemöta alla som på något sätt har upplevt våld i närrelationer. Examensarbetets frågeställningar är: Hur kan man förbättra handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer? Hur kan man ta barn bättre i beaktande i handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer? Enligt Statistikcentralen år 2017 fanns det 8300 offer för våld i närrelationer och år 2016 var en fjärdedel av offren minderåriga. Våld i närrelationer innebär att våldsutövaren är en nuvarande eller tidigare partner, familjemedlem eller någon annan nära anhörig. Förutom fysiskt våld kan våld i närrelationer vara psykiskt, sexuellt, ekonomiskt och hedersvåld. Dessutom kan man utsättas för våld då man måste bevittna olika former av våld. I examensarbetet har jag utfört en kvalitativ komparativ innehållsanalys av fem olika handlingsplaner för förebyggande av våld i nära relationer. Som resultat av den komparativa innehållsanalysen kan man dra slutsatsen att barn tas i beaktande i alla handlingsplaner för förebyggande av våld i närrelationer. Dock kommer det inte fram i Raseborgs stads handlingsplan på vilket sätt och hur mycket barn har involverats i utarbetningen av handlingsplanen. För att förbättra arbetet som görs kring förebyggande av våld i närrelationer föreslår jag följande utvecklingsförslag i handlingsplanen: statistiken uppdateras, föregående målsättningar utvärderas och uppdateras till aktuella, enhetsspecifika manualer och kontaktuppgifter uppdateras och att personer med invandrarbakgrund bättre tas i beaktande.</p>	
Nyckelord:	Våld i närrelationer, LAPE, Raseborg stad, bemötande, socialpedagogiskt perspektiv, komparativ innehållsanalys
Sidantal:	37
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	10.12.2018

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	21521
Author:	Alexandra Wetzer
Title:	Developing the strategy for preventing domestic violence for the City of Raasepori
Supervisor (Arcada):	Arla Cederberg
Commissioned by:	City of Raasepori
<p>Abstract:</p> <p>This thesis is commissioned by the City of Raasepori and is apart of developing the services for children and families in the City of Raasepori, as well as a part of LAPE (Programme to address child and family services). The objective with LAPE is to renew services for children, young people and families, so that the services are easily available and the threshold to ask for help is low. The aim of this thesis is to compare different strategies for prevention of domestic violence and give development proposals for the City of Raasepori. The research questions for this thesis are: How can we develop the strategy for prevention of domestic violence? How can children be better incorporated in the strategy? According to Statistics Finland in year 2017 there were 8300 victims of domestic violence and in year 2016 a quarter of the victims were minors. In domestic violence the perpetrator is a current or a former partner, a family member or a close relative. Domestic violence can include physical, mental, sexual, economical violence or honour violence. Furthermore, one can also be subjected to violence when you have to witness violence. Domestic violence is misuse of power and with violence the perpetrator can control his/her victim, his/her thoughts, feelings and behaviour. In this thesis I have performed a qualitative comparative content analysis of five strategies for prevention of domestic violence. As a result of the qualitative comparative content analysis have I come to the conclusion that children are considered in all strategies for prevention of domestic violence. However, it is not states in the strategy for the City of Raasepori how and to what extent children have been involved in the preparation of the strategy for the City of Raasepori. I suggest these developments to improve the work for preventing of domestic violence: the statistics should be updated, previous objectives are evaluated and updated to current ones, manuals for specific units and contact information are updated and people with immigrant backgrounds are better taken in consideration.</p>	
Keywords:	Domestic violence, LAPE, City of Raasepori, interaction, social pedagogical perspective, comparative content analysis
Number of pages:	37
Language:	Swedish
Date of acceptance:	10.12.2018

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	21521
Tekijä:	Alexandra Wetzer
Työn nimi:	Raaseporin kaupungin lähisuhdeväkivallan ehkäisyntoimintasuunnitelman kehittäminen
Työn ohjaaja (Arcada):	Arla Cederberg
Toimeksiantaja:	Raasepori kaupunki
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämä opinnäytetyö on tehty tilaustyönä Raaseporin kaupungille ja on osa lapsi- ja perhepalveluiden kehittämistä Raaseporissa, sekä osa LAPE-projektia (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma). Lape-projektin tarkoitus on uudistaa lasten, nuorten ja perheiden palveluita, jotta ne ovat helposti saatavilla ja kynnys hakea apua ja neuvoa on matala. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on vertailla eri toimintasuunnitelmia lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn ja antaa kehitysehdotuksia Raaseporin kaupungille. Opinnäytetyössä pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: Miten parantaa toimintasuunnitelmaa lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn? Kuinka lapset voidaan ottaa paremmin huomioon toimintasuunnitelmassa lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyssä? Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2017 oli 8300 lähisuhdeväkivallan uhreja ja vuonna 2016 yksi neljäsosa uhreista oli alaikäisiä. Lähisuhdeväkivallassa väkivallantekijä voi olla nykyinen tai entinen kumppani, perheenjäsen tai joku muu läheinen sukulainen. Lähisuhdeväkivalta voi olla fyysistä, henkistä, seksuaalista, taloudellista tai kunniaväkivaltaa. Tämän lisäksi väkivallalle voi altistua, kun sitä joutuu todistamaan. Lähisuhdeväkivalta on vallan väärinkäyttöä ja väkivallan avulla väkivallan tekijä pystyy kontrolloimaan uhria ja hänen ajatuksia, tunteita ja käyttäytymistä. Tässä opinnäytetyössä olen tehnyt laadullisen vertailevan sisältöanalyysin viidestä eri toimintasuunnitelmasta lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn. Tämän tuloksista voin vetää johtopäätöksen, että lapset huomioidaan kaikissa viidessä toimintasuunnitelmassa. Tästä huolimatta Raaseporin toimintasuunnitelmassa ei käy ilmi, miten ja kuinka paljon lapsia on otettu mukaan toimintasuunnitelman kehittämiseen. Ehdotan seuraavia muutoksia Raaseporin kaupungin toimintasuunnitelmaan, jotta voidaan kehittää lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisevää työtä: tilastot päivitetään, edelliset tavoitteet arvioidaan ja päivitetään ajankohtaisiin, yksikkökohtaiset ohjeistukset ja yhteistiedot päivitetään ja maahanmuuttajataustaiset henkilöt otetaan toimintasuunnitelmassa paremmin huomioon.</p>	
Avainsanat:	Lähisuhdeväkivalta, LAPE, Raaseporin kaupunki, kohtaaminen, sosiaalipedagoginen näkökulma, vertaileva sisältöanalyysi
Sivumäärä:	37
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	10.12.2018

INNEHÅLL

1	Inledning.....	7
1.1	Fokusering och arbetslivsrelevans	7
1.2	Syfte och frågeställningar.....	8
2	Bakgrund.....	8
2.1	Program för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE)	9
2.2	Vad är våld i närrelationer?	10
2.2.1	Fysiskt våld.....	13
2.2.2	Psykiskt våld.....	14
2.2.3	Sexuellt våld.....	14
2.2.4	Ekonomiskt våld.....	14
2.2.5	Hedersvåld.....	15
2.3	Lagstiftning.....	15
2.4	Uppbyggnad av servicen.....	16
2.4.1	Handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer	17
2.4.2	Våldskoordinator	18
3	Tidigare forskning	19
3.1	Projektet Säker Magi.....	19
3.2	Institutet för hälsa och välfärds anvisningar	20
3.3	Hjälparens redskap	21
4	Teoretisk referensram.....	21
4.1	Socialpedagogiskt perspektiv.....	21
4.2	Bemötande.....	22
4.3	Familjevåldets inverkan på barn	22
5	Metodbeskrivning.....	23
5.1	Kvalitativ komparativ innehållsanalys.....	23
5.2	Val av handlingsplaner för förebyggande av familjevåld	24
5.3	Resultat	26
6	Diskussion	30
6.1	Resultatdiskussion	30
6.2	Utvecklingsförslag av handlingsplanen	31
6.3	Etiska överväganden.....	32
	Källor / References	34

FIGURER

Figur 1 Illustration av uppbyggnaden av LAPE:s tjänster.....	9
Figur 2 Våldets hus	12
Figur 3 Ett tryggt hem.....	13
Figur 4 Olika begrepp som används i de olika handlingsplanerna	26
Figur 5 Likheter och olikheter del 1	27
Figur 6 Likheter och olikheter del 2	28
Figur 7 Likheter och olikheter del 3	28
Figur 8 Persongrupper som bör tas i beaktande i handlingsplanen	29
Figur 9 Uppdatering av handlingsplaner.....	30

TABELLER

Tabell 1 Resultat av sökning av handlingsplaner	24
Tabell 2 Handlingsplaner som fått av Raseborgs våldskoordinator.....	25

1 INLEDNING

I detta examensarbete kommer jag att göra en komparativ innehållsanalys på fem handlingsplaner. Utgående från innehållsanalysen kommer jag att föreslå utvecklingsförslag för Raseborgs härads handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer. Detta tema är viktigt att undersöka eftersom forskning säger att många professionella anser att de behöver mera utbildning i hur man kan ta våld till tals med barn (Larkin, Cath, m.fl, 2015). Jag anser även att det är viktigt att undersöka detta tema eftersom att barn utsatta för våld i hemmet väcker starka känslor hos var och en och det kan därför vara svårt att veta hur man skall arbeta med familjen. Med hjälp av detta examensarbete kan både studeranden och professionella hitta arbetsmetoder som förebygger våld i närrelationer.

1.1 Fokusering och arbetslivsrelevans

Examensarbetet inkluderas i projektet Utveckling av barn- och familjetjänsterna i Raseborg. Resultatet av detta examensarbete kan förhoppningsvis användas av alla professioner som arbetar med familjer och det uppkommer misstanke om att barnet blir utsatt för våld i hemmet.

Jag har valt detta tema eftersom då våld berör barn och unga får vi ett behov av att blunda. I början av projektet Lapsen aika fick projektarbetarna höra olika ursäkter varför man inte behöver ta barn i beaktande i våld arbetet. Dessa ursäkter yttrades av både föräldrar, arbetare och i olika myndigheters utlåtanden. Ett av dom vanligaste resonemangen var att barnen inte visste om våldet eftersom det hade skett på natten och barnen sov i ett annat rum eller om det hade skett dagtid var barnen ute och lekte. I många fall underskattar föräldrar hur mycket barnen har sett och hört. Ett annat resonemang är att det är den andra föräldern som våldet har riktats mot och inte mot barnet. Forskning har dock visat att det är en riskfaktor då barn utsätts för att bevittna våld och att våld i hemmet ofta kumulerar sig, dvs barn som har varit vittnen för våld har också blivit offer för våld. Det tredje resonemanget är att barn inte förstår vad bråket/slagsmålet handlar om. Barn uppfattar situationer enligt tidigare upplevelser och kan ofta tolka att gräl och våld är deras fel. Barn tolkar även ofta att det är deras uppgift att stoppa grälen. Det fjärde resonemanget är att det är onödigt att påminna barnen om vad som hänt eftersom

de ändå glömmer bort vad som har hänt. Det sista resonemanget är att barn klarar sig utan professionell hjälp eftersom barn är resilienta. (Oranen, 2001a, s. 44-48)

Jag blev intresserad av temat efter att jag börjat arbeta på ett skyddshem i Östra Nyland och har i och med detta arbetat både med vuxna och barn som har blivit utsatta för olika former av våld. Jag anser att det är ytterst viktigt att ge barn en möjlighet att få berätta om sina upplevelser och få bearbeta de känslor som har uppstått och få bekräftelse på att våld är aldrig barnets fel.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta examensarbete är att ge utvecklingsförslag åt Raseborg stad för sin handlingsplan för förebyggande av sin handlingsplan. Med hjälp av utvecklingsförslagen önskar jag att alla professionella i Raseborg ska ha de bästa förutsättningar för att bemöta alla som på något sätt har upplevt våld i närrelationer. Frågeställningarna kommer att vara

- Hur kan man förbättra handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer?
- Hur kan man bättre ta barn i beaktande i handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer?

Jag kommer att avgränsa min målgrupp till barn för att stöda dem i det våld som barnet utsätts för. Detta har jag valt att göra eftersom det finns mycket av stödformer för vuxna, men barn blir lätt bortglömda i processen för att förebygga våld i närrelationer.

2 BAKGRUND

Enligt Statistikcentralen år 2016 är en fjärdedel av offren av våld i närrelationer minderåriga. Enligt samma statistik skedde våld i närrelationer 40,6% mellan gifta par och sambon. (Statistikcentralen, 2017)

2.1 Program för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE)

Syftet med detta projekt är att förnya tjänsterna för barn, unga och familjer (Tiirinki, H. & Arola, M. 2017). I LAPE-projektet prioriterar man barnets bästa och att stöda föräldraskapet (Institutet för hälsa och välfärd, 2018). Detta kommer att ske genom att grunda så kallade familjecenter. Detta innebär att alla tjänster som barn, unga och familjer kan behöva är samlade på ett och samma ställe för att sänka tröskeln för att söka hjälp i ett tidigt skede. I och med detta kommer tyngden att sättas på förebyggande tjänster. Då det rätta stödet hittas i rätt tid flyttas tyngdpunkten av arbetet från reparerande tjänster till förebyggande tjänster. Med hjälp av detta hålls även kostnaderna i styr (Social- och hälsovårdsministeriet, 2016). En annan målsättning med projektet är att man med hjälp av nya verksamhetsmodeller vill införa specialkompetensen in i tjänsterna på basnivån. Med projektet vill man även införa en verksamhetskultur som stärker barnets rättigheter, samt stärka det individuella välbefinnandet. (Tiirinki, H. & Arola, M. 2017)

Figur 1 Illustration av uppbyggnaden av LAPE:s tjänster

2.2 Vad är våld i närrelationer?

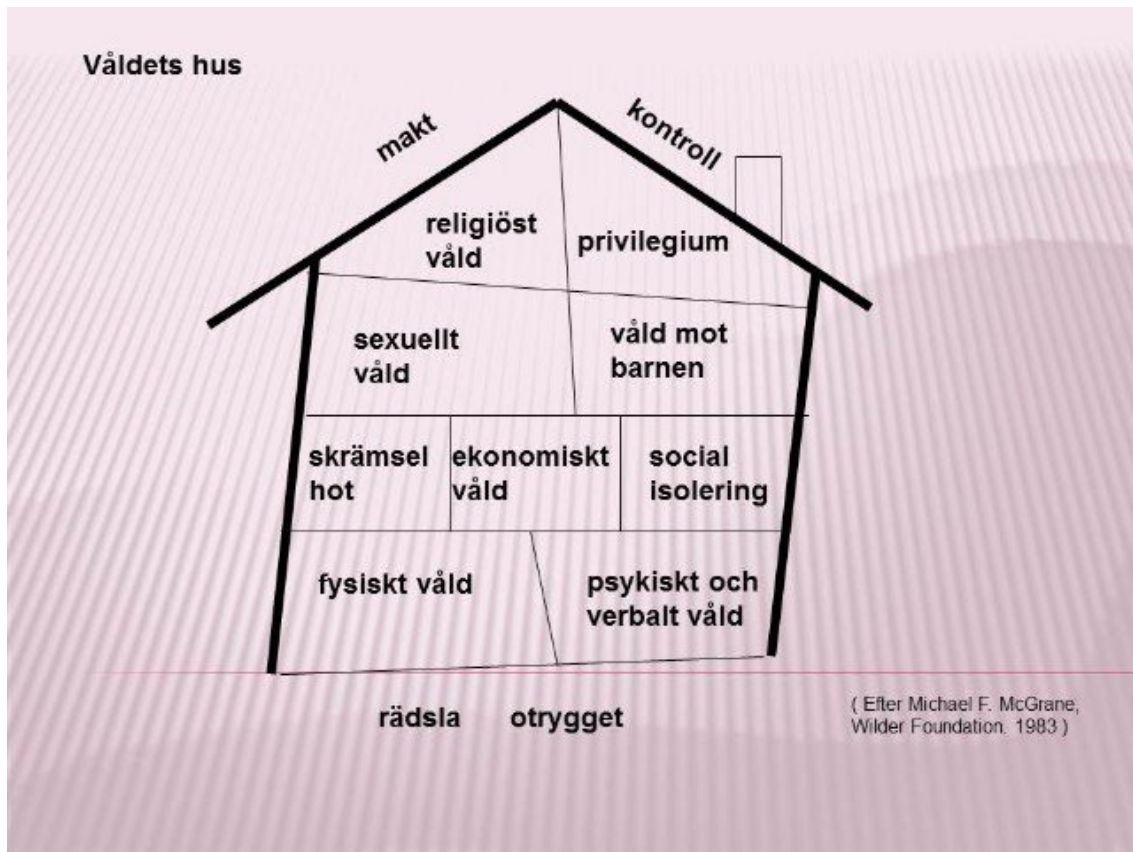
Enligt den senaste statistiken från Statistikcentralen år 2017 kom det till myndigheternas kännedom 8300 offer för våld i närrelationer. Detta är 5,4% mindre än året före. Enligt samma statistik är 68,1% av offren är kvinnor och 77,8% av de misstänkta våldsutövarna män. 37,1% av våld i närrelationer sker mellan gifta par och sambon. (Statistikcentralen, 2018)

Enligt Världshälsoorganisationen WHO är våld att använda fysisk kraft eller makt med flit eller att hota med det. Våldet kan riktas mot en själv, en annan person eller folkgrupp eller ett samfund, som leder eller med stor sannolikhet kan leda till dödsfall, att fysiska eller psykiska skador kan uppstå, utvecklingen kan rubbas eller att grundbehoven blir otillfredsställda. (WHO 2005 s.21)

Våld i närrelationerna innebär att våldsutövaren är nuvarande eller en tidigare partner, familjemedlem eller någon annan nära anhörig. Andra begrepp som används för att noggrannare beskriva vem som är våldsutövaren använder man begreppen familjevåld och våld i parrelationen. Då man pratar om familjevåld är det en familjemedlem som använder våld och då man pratar om våld i parrelationen är det den nuvarande eller en tidigare partner som är våldsutövaren. (Siukola, 2014, s. 10). Våld i parförhållandet och våld mot kvinnor eller frun är andra benämningar som används då man pratar om våld i närrelationer. Med dessa benämningar syftar man oftast specifikt på våldet mellan fullvuxna i ett parförhållande till skillnad från att barnet själv är offer för fysiskt våld. Om det är barnet som är offer för fysisk våld använder man benämningen fysisk misshandel av barn. Familjevåld och våld i parförhållandet har kritiserats mycket som benämningar eftersom de inte beskriver vem som är offer för våld och vem som är våldsutövaren. Forskning och praktisk erfarenhet har visat att det samtidigt kan finnas våld mellan flera relationer inom familjen. Våld i parförhållandet kan även innebära att barnen är offer för våld, det kan finnas våld mellan syskonen och det kan även vara barnet som är våldsamt mot sin förälder. På grund av detta skulle det vara viktigt att behandla all våld som sker inom en familj som en helhet istället för att splittra det i olika kategorier. (Oranen 2012 s.218). Jag kommer i detta examensarbete att hålla mig till begreppet våld i närrelationer.

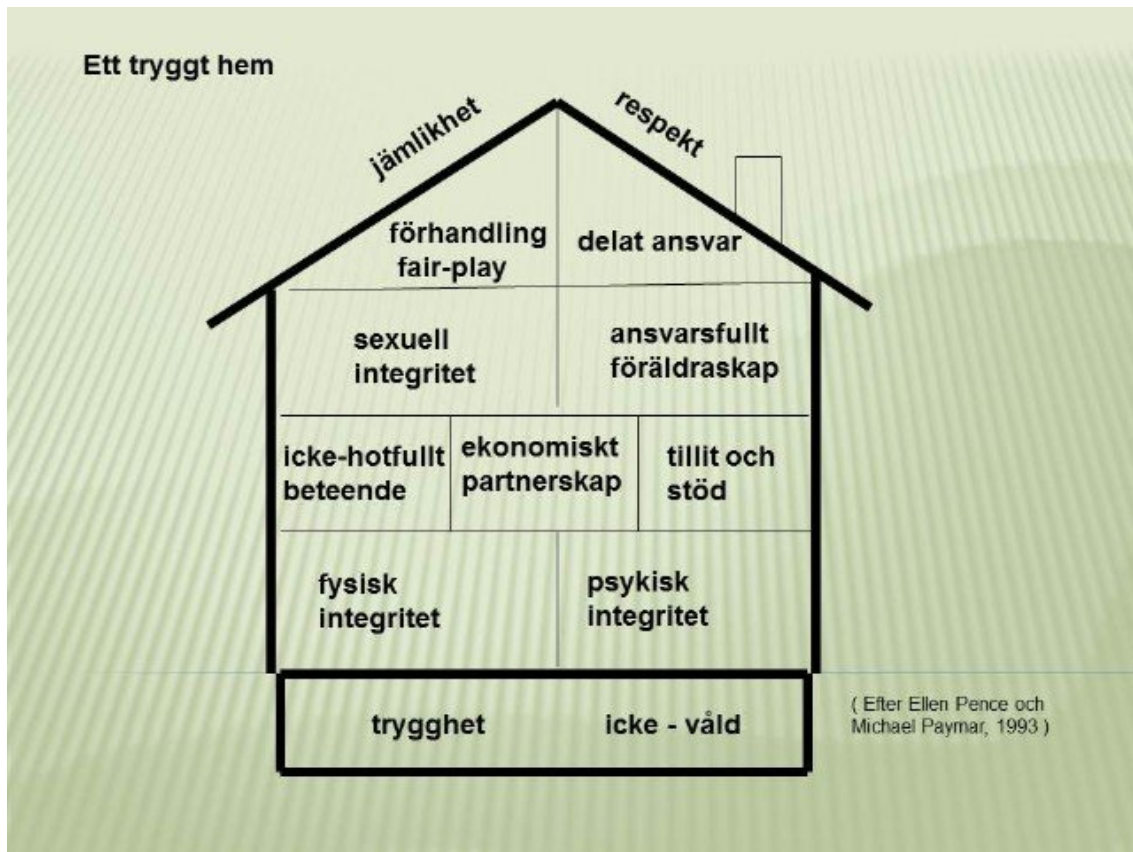
Våld i närrelationer är ett stort problem i hela samhället och det berör oss alla. Våld i när relationer påverkar inte endast dem som direkt utsätts för våld och de som använder våld. Våldet påverkar även de som ser våldet, anhöriga, grannar, vänner och även olika professionella. Det är viktigt att komma ihåg att våld i närrelationer inte är ett problem för vissa familjer utan det är ett globalt folkhälsoproblem. För att lösa problemet krävs det att man ändrar på hur man förhåller sig till våld och attityder kring våld. Detta betyder inte att man endast utvecklar sätt att ingripa. (Ahola & Ahola, 2016, s.54). Våld i närrelationerna riktas för det mesta mot kvinnor och barn, medan män utsätts oftare för våld på allmänna platser. Enligt WHO har cirka 30% av kvinnor i förhållanden upplevt fysiskt eller sexuellt våld av sin partner. Kvinnor är även de som enligt statistiken får mera och allvarliga skador än män. Det är även mest kvinnor som dör på grund av våld i närrelationer. Våld i närrelationer sker oberoende samhällsklass, kultur, ålder och könsidentifiering. (Siukola, 2014, s.10-11)

Våld i närrelationen är missbruk av makt och med hjälp av våld kontrollerar våldsutövaren sitt offer, dess tankar, känslor och beteende. (Social- och hälsovårdsministeriet, 2005, s.13). I figur 2 beskriver man våld i närrelationer genom s.k. våldets hus. Här finns representerat de olika former av våld som kan förekomma i när relationerna. Till skillnad från figur 3 är våldets hus snett och byggt på en ostabil grund eftersom huset är byggt på rädsla och otrygghet. Ett tryggt hem är byggt på trygghet och icke-våld. (Familjerådgivningscentralen Raseborg, 2018)

Figur 2 Våldets hus

Våld i närrelationer skiljer sig från ”vanligt” våld genom att det oftast sker i hemmet och våldsutövaren är oftast egna partnern eller någon som man delar vardagen med. Samtidigt som det kan finnas en stark känslomässig kontakt mellan offret och våldsutövaren finns det även ett maktförhållande som byggs upp av våld och kontroll. Det finns mycket skam, skuld känslor och tillbakahållenheter som ofta leder till att våld i närrelationer inte kommer till myndigheternas eller utomstående kändedom. Våld i närrelationer anses ofta som mindre allvarlig än våld orsakat av en okänd person. (Siukola, 2014, s. 10)

Figur 3 Ett tryggt hem

Våld i närrelationer ser olika ut beroende på relationen. I vissa relationer är våldet ömsidigt, det kan vara en enstaka händelse, ske sporadiskt eller vara anknutet till specifika livssituationer. Våldet kan även vara fortgående, långvarigt och kan med tid bli mer och mer våldsamt. Förutom fysiskt våld kan det även vara psykiskt, sexuellt, ekonomiskt och kulturellt eller religiöst. (Siukola, 2014, s.11)

2.2.1 Fysiskt våld

Fysiskt våld är alltid ett brott. Det kan vara bl.a. att skuffa, sparka, slå med handflatan, knytnäven eller med ett föremål, lugga, strypa och att hota med fysisk våld. Då man hotar med fysisk våld menar man att någon hotar med ett vapen eller hotar att använda våld, dödshot, att tvinga till sexuellt umgänge eller att begränsa den andra. (Ahola & Ahola, 2016, s. 55)

2.2.2 Psykiskt våld

Psykiskt våld kan förekomma t.ex. genom att hota den andra, underordna, strunta i den andra, kritisera, vara kraftigt svartsjuk, hota med självmord, kontrollera och isolera. (Ahola & Ahola, 2016, s. 55-56). Våld i nära relationer börjar sällan med fysiskt våld utan det har oftast börjat med psykiskt våld, som bryter ned offrets självförtroende. Psykiskt våld börjar utan att man märker det eller känner igen det, t.ex. genom att nedvärdera eller förödmjuka den andra eller begränsa vad den andra gör eller vem han/hon träffar. Partnern kan med sitt egna beteende eller genom förfrågningar påverka den andras klädsel, begränsa vem han/hon träffar och hur hon/han arbetar. Då våldsutövaren begränsar sitt offers rörelse utanför hemmet ökar våldsutövaren sin makt och kontroll, dvs. desto färre sociala kontakter offret har desto lättare är det att kontrollera henne/honom. (Kaitue m.fl., 2007, s. 15)

2.2.3 Sexuellt våld

Sexuellt våld är svårt för offret att känna igen från vad som är ett brott och vad är normalt sexuellt umgänge. Speciellt kvinnor definierar inte sexuellt våld som våldtäkt även om de är medvetna om att de inte frivilligt har sexuellt umgänge med våldsutövaren. Kvinnor kan gå med på sexuellt umgänge för att hålla våldsutövaren nöjd och på så sätt undvika större konflikter. Oberoende på vilket sätt man tvingas till sexuellt umgänge är det alltid fråga om våld. Alla har rätten att säga nej och om den andra är motstridig till sexuellt umgänge är det fråga om sexuellt våld. (Kaitue m.fl., 2007, s. 14-15)

2.2.4 Ekonomiskt våld

Ekonomiskt våld kan vara t.ex. då partnern begränsar eller förbjuder offret att arbeta och på så sätt ha sin egen inkomst. Det kan även vara att våldsutövaren begränsar hur offret får använda sina pengar, kräver en förklaring hur offret har använt sina pengar eller tar helt och hållet all inkomst till sig själv. Ekonomiskt våld används för att kontrollera den andra och begränsa offret från yttervärlden och göra offret beroende av våldsutövaren. (Kaitue m.fl., 2007, s. 15)

2.2.5 Hedersvåld

Med hedersvåld syftar man på det våld som görs för att återställa hedern. I huvudsak är det fråga om män som utövar våld mot kvinnor. Målet med hedersvåld är att återställa t.ex. familjens heder då en kvinna har tagit åt sig större friheter än vad det är tillåtet för kvinnor. Det kan vara fråga om att ha manliga vänner, att sällskapa, gå i skola eller arbeta utan lov, bryta mot klädkoden eller att välja en make åt sig. Det är viktigt att komma ihåg att hedersvåld inte är kopplat specifikt till en religion utan det hör till kulturer där skam och heder är viktiga aspekter. Familjens förlorade heder kan fås tillbaka genom att påverka på beteendet av den som har brutit emot kulturen eller i de allvarligaste fallen eliminera den som har brutit mot kulturen genom, dvs. ta livet av henne/honom. (Kaitue m.fl., 2007, s. 18-20)

2.3 Lagstiftning

Det finns flera olika lagar som styr arbetet kring våld i närrelationer. Jag kommer att presentera tre stycken; barnskyddslagen, strafflagen och lagen om besöksförbud.

Enligt *barnskyddslagen* (Finlex, 2017) har varje barn rätt till en trygg uppväxtmiljö, en harmonisk och mångsidig utveckling samt till särskilt skydd. Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare har i första hand ansvaret över barnets välfärd. Föräldrar och vårdnadshavare skall stödas som fostrare av myndigheterna som arbetar med barn och familjer. Dessa myndigheter skall även sträva efter att erbjuda nödvändig hjälp i ett tillräckligt tidigt skede och vid behov hänvisa barnet och familjen till barnskyddet. Ifall barnskyddets tjänster och stödåtgärder inte är tillräckliga för att stöda vårdnadshavarna i fostran och omsorgen av barnet, skall barnet placeras utom hemmet eller vidtas andra åtgärder för att kunna ordna omsorgen och vården av barnet.

År 1995 trädde den reviderade *strafflagen* i kraft. Man avskaffade indelningen av brott som skett på enskild och offentlig plats. På grund av denna revidering är misshandel som sker på enskild plats även ett brott och lyder under allmänt åtal. Med revideringen ville man framhäva att det är samhällets skyldighet att ingripa i våld i familjen och att det är inte endast familjens interna angelägenhet. Målet med lagen är även att samma

straffrättsliga följder tillämpas då det är fråga om våld i hemmet som när det gäller andra våldsbrott. I strafflagen delas misshandel in i tre olika kategorier; lindrig misshandel, misshandel och grov misshandel. Graden av misshandel bedöms enligt de fysiska skadorna, det sätt som brottet har begåtts på och det psykiska lidandet som har orsakats av misshandeln. Eftersom lindrig misshandel är ett målsägandebrott skall man själv som målsägande göra en brottsanmälan och kräva straff åt utövaren. Om man inte gör detta utreder inte polisen fallet, förutom då målsägande är under 15 år. Misshandel och grov misshandel lyder under allmänt åtal, vilket betyder att polisen undersöker brottet och åklagaren väcker åtal även om målsägande inte skulle kräva straff. Då strafflagen reviderades 1999 kriminaliserades våldtäkt som sker i äktenskap. Våldtäkt som sker i äktenskapet är straffbart på samma sätt som andra sexuella brott. (Finlex, 1995).

Enligt *lag om besöksförbud* kan besöksförbud meddelas åt en person för avvärjande av brott mot liv, hälsa, frihet eller frid eller hot om sådant brott eller för avvärjande av annat allvarligt trakasserier. Besöksförbud kan indelas i tre kategorier; normalt besöksförbud, utvidgat besöksförbud och tillfälligt besöksförbud. Med ett normalt besöksförbud får den som har meddelats besöksförbud inte träffa den person som förbudet skydda. Man får inte heller kontakta denna eller försöka kontakta personen. Det är även förbjudet att följa efter och iaktta personen som förbudet avses skydda. En person som har meddelats om besöksförbud skall omedelbart avlägsna sig från den gemensamma bostaden och får inte återvända till den. Om man anser att ett normalt besöksförbud inte är tillräckligt för att avvärja hotet om brott kan besöksförbudet utvidgas till att även gälla vistelse i närheten av den stadigvarande bostaden, fritidsbostaden, arbetsplatsen eller ett annat angivet ställe där personen vistas som förbudet avses skydda. Polisen kan meddela om ett tillfälligt besöksförbud om den som förbudet avses skydda har ett uppenbart behov av att skydda att det kräver att förbudet meddelas omedelbart. Alla tre former har det gemensamt att de gäller inte kontakter för vilka det finns en saklig orsak och som är uppenbart nödvändiga, t.ex. ärenden som gäller de gemensamma barnen. (Finlex, 1998)

2.4 Uppbyggnad av servicen

Kommunen har ansvaret för det förebyggande arbetet av våld i närrelationer och ordnandet av tjänster. Alla förvaltningsområden är skyldiga att ta itu med våldet. Förebyg-

gandearbetet av våld i närrelationer ska inkluderas i kommunernas välfärdsstrategi och i säkerhetsplaneringen som en egen verksamhetsmodell. (Institutet för hälsa och välfärd, 2015). För att kommunerna ska förebygga våld i närrelationer krävs det att det erbjuds ändamålsenlig service och att samarbetet mellan alla aktörer fungerar. Service ska vara tillgängligt för alla parter i våldet, både våldsutövaren, offren och de som har bevittnat våld. (Social- och hälsovårdsministeriet, 2005, s. 58)

Regionförvaltningsverket, social- och hälsovårdsministeriet och institutet för hälsa och välfärd har utgett en gemensam publikation med riktlinjer för kommuner i arbetet som görs för att förebygga våld i närrelationer. För att kommunerna ska kunna förebygga våld i närrelationer behöver de en handlingsplan och en våldskoordinator. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013 s.7).

2.4.1 Handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer

Handlingsplanen ska innehålla hur kommunen ska utveckla samarbetet, identifiera och ingripa i våld och vilka tjänster som behövs till detta. Speciellt barn, äldre, personer med funktionsnedsättning och personer med invandrarbakgrund ska tas i beaktande då handlingsplanen görs upp. Förutom dessa ska hela befolkningen tas i beaktande. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.7)

En multidisciplinär och multiprofessionell arbetsgrupp ansvarar för beredningen och genomförande av handlingsplanen. Arbetsgruppen ska bestå av representanter från socialvården, hälsovården, skol- och ungdomsväsendet, polisen, organisationer och församlingen. De sakkunniga som tillhör arbetsgruppen bör vara kunniga och intresserade av att bekämpa våld i närrelationer. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.7-8)

Handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer ska utarbetas en gång per fullmäktiges mandatperiod och resurser och utvecklingsbehov som finns sätts till i kommunens verksamhets- och ekonomiplan. Det behövs finnas enhetsspecifika manualer på alla servicenivåer där man kan komma i kontakt med ett offer för våld, närstående eller våldsutövare. Dessa manualer ska innehålla anvisningar för hur man identifierar våld, tar på tal våldet och systematiskt kartlägger erfarenheter av våld, vilka åtgärder

ska tas och till vem man kan hänvisa vidare klienten till. Kontaktuppgifter för olika hjälpinstanser ska finnas tillgängliga i manualerna. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.7-8)

I handlingsplanen ska det även finnas statistik om våldets allmänhet både på en riksnivå och lokalnivå. Handlingsplanen ska innehålla förebyggande aspekter, tidigt ingripande, hjälp till våldsoffret, våldsutövaren och anhöriga. I planen ska det även framkomma vilka tjänster redan finns, vilka saknas, hur dessa ska tas i bruk och en plan och tidtabell för att utveckla tjänsterna. Det ska även framkomma en kartläggning över de alla befintliga tjänster som kommer i kontakt med våldsoffer, våldsutövare och anhöriga. För att handlingsplanen ska fungera på bästa möjliga sätt krävs det att man specificerar de roller och uppgifter olika aktörer har på t.ex. skolan, församlingen och hälsovården. Dessutom måste man säkerställa i planen att det finns tillräckligt med personal- och verksamhetsresurser. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.9)

De som arbetar med våld bör åtminstone ha grundläggande information om våld i närrelationer, arbetsmetoder för att identifiera våld, hur man tar våld till tals och vart de professionella ska hänvisa klienten vidare. Man kan säkerställa kompetensen hos de professionella som bemöter klienter som upplevt våld då det finns tillräcklig fortbildning tillgängligt. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s. 9-10)

I uppföljningen av handlingsplanen ska det framkomma varför uppföljningen och utvärderingen görs, till vilka insatser man rapporterar, vad som följs upp och utvärderas och hur och vem samlar in informationen, samt hur ofta rapporteringen görs. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.9-10)

2.4.2 Vårdskordinator

Varje kommun ska ha en koordinator för förebyggande av våld i närrelationer, en s.k. våldskordinator. Koordinatorn ansvarar för genomförandet av det strategiska arbetet. Koordinators uppgifter kan bestämmas i den omfattning som kommunen behöver. Koordinatorn kan vara gemensam för flera kommuner om arbetet för förebyggande av våld

i närrelationer sker inom ett gemensamt område. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.11)

För att kunna utses som koordinator krävs en lämplig avlagd högskoleexamen, t.ex. inom social- och hälsovårdsområdet eller inom pedagogik. Eftersom en stor del av kommunens anställda kommer i kontakt med offer av våld, anhöriga eller våldsutövare kan koordinatören vara från nästan vilken yrkesgrupp som helst med den förutsättningen att hon/han har kunskap om våld. I flera kommuner har koordinatören sina egentliga arbetsuppgifter inom social- och hälsovården eftersom det är främst där man kommer i kontakt med offer av våld, våldsutövare och anhöriga. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.12)

Koordinatören ska sköta sina uppgifter vid sidan om sin egen tjänst och från sitt eget verksamhetsställe. Detta betyder att koordinatören behöver tillräckliga resurser. Då man utser koordinatören ska man samtidigt bestämma om koordinatörens uppgifter och hur mycket arbetstid som behövs för att sköta uppgifterna. Detta ska sedan tas i beaktande i den mängd egentliga arbetsuppgifter koordinatören får. Koordinatören ska även ha möjlighet att delta i fortbildning och nätverksmöten med andra koordinatörer. (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s. 13)

3 TIDIGARE FORSKNING

Jag har genomfört en litteratursökning med en kombination av olika sökord; talking about abuse, child, social work, familywork, familjevåld och barn, perheväkivalta ja lapsi och perhetyö ja perheväkivalta. Jag har använt mig av EBSCO, Theseus, Google Scholar och Arcada Finna för litteratursökning. Sökningen har ökats genom manuell sökning. Mina kriterier för forskningarna är att de skall vara publicerade senast 2007 och forskade inom Finland.

3.1 Projektet Säker Magi

Projektet Turvallinen Taika (direkt översatt till Säker Magi) hade som mål att utveckla individuella krisarbetet som görs med barn. Man utgick från arbetsmodeller som hade

utvecklats för fullvuxna och som projektarbetarna hade goda erfarenheter av. Som utgångspunkt för utvecklingsarbetet var att barn har rätt att vara med och processera saker som berör hans/hennes liv. Att bli hörd och vara delaktig i arbetet minskar känslan av ”att allt bara händer” och att barnen inte kan påverka situationen.

Ordet Taika är en akronym för orden tila, aikaa, ihminen, kanssakäyminen och asenne. Krisarbetet som har utvecklats med hjälp av projektet består av dessa fem ord.

- Tila – det finns ett specifikt utrymme som är utrustad för att arbeta med barn.
- Aikaa – arbetaren har möjlighet att använda den tid barnet behöver.
- Ihminen – det finns en specifik person som ansvarar att arbeta med barnet.
- Kanssakäyminen – arbetet med barn motsvarar barnets behov.
- Asenne – Barnen har rätt att bli hörda och få hjälp oberoende hur gamla de är och även om de inte visar oroväckande symptom.

Det viktigaste elementet som påverkar arbetet med barn är tryggheten som barn upplever. Endast i trygga omgivningar är det möjligt att ta till tals och börja behandla svåra upplevelser. (Oranen, 2001b, s. 69-70)

3.2 Institutet för hälsa och välfärds anvisningar

Institutet för hälsa och välfärd anser att det är viktigt då man arbetar med barn och tar våld till tals med barn att man aktivt ger möjlighet för barnen att prata om vad han/hon har varit med om. Det är även viktigt att man gör klart för barnet att i vissa fall är man skyldig att föra vidare vad barnet berättar om det uppstår oro för barnet. Det är även viktigt att man inte lovar barnet saker man inte är beredd att göra eller som man inte av olika orsaker kan hålla. För barnet är det viktigt att man uppmuntrar barnet genom att berätta för barnet att han/hon är väldigt modig som berättar vad barnet har upplevt och att man gör klart för barnet att våldet inte är barnets fel. Som professionell är det även viktigt att man inte kritiserar barnets familj eller prata illa om våldsutövaren, eftersom barnet speglar sig själv genom sina föräldrar så om man kritiserar föräldrarna speglar barnet det på sig själv. I få fall tar barnet själv upp våld i hemmet, eftersom barnen vill skydda våldsutövaren. Man skall sträva till att få kontakt med barnet först genom att t.ex. leka med barnet och göra saker som barnet är intresserad av och först efter detta då

barnet känner sig trygg i din närvaro ta upp den egna oron. Efter att barnet har berättat om våldet han/hon blir utsatt för är det ytterst viktigt att försäkra att barnet inte hamnar i större fara än han/hon har varit i. (Institutet för hälsa och välfärd, 2016)

3.3 Hjälparens redskap

Auttajan apuvälineet, dvs. direkt översatt till hjälparens redskap är en handbok för att arbeta med barn som har upplevt våld i närrelationer. Då man arbetar med barn och familjer behöver varje barn en egen träff och eget arbete med den professionella. Man utgår från samma principer som då man arbetar med fullvuxna, dvs. barnet är själv expert på det han/hon har upplevt och arbetaren hjälper barnet att bearbeta det han/hon har genomgått och stöder barnet i sina egna coping mekanismer. Första gången man träffar barnet är det viktigt att man presenterar sig själv, vad man gör, var ni är med barnet och varför ni träffar. Berätta även för barnet varför du frågar dessa frågor, vad du gör med informationen och för vem du berättar om det ni pratar om. Som arbetare ska du även lyssna på hurdana känslor väcks och hur du reagerar på vad barnet berättar.

Genom att fråga rakt även om svåra saker ger man möjlighet åt barnet att berätta om vad han/hon har upplevt. Det är viktigt att låta barn visa sina känslor och ge namn på dessa känslor. Barnet ska själv få välja på vilket sätt han/hon vill uttrycka sig själv, t.ex. genom att rita eller leka och berätta i den takt han/hon vill. (Keisala, m.fl., 2016)

4 TEORETISK REFERENS RAM

I detta kapitel kommer jag att presentera min teoretiska referensram. Min teoretiska referensramen innefattar; socialpedagogiskt perspektiv, bemötande och familjevåldets inverkan på barn.

4.1 Socialpedagogiskt perspektiv

Enligt Madsen strävar man efter att inkludera hela befolkningen i samhället genom ett socialpedagogiskt förhållningssätt. Detta gör man oberoende funktionsnedsättning, kultur och specialbehov mm.. Dagens samhälle strävar efter att inkludera hela befolkningen

i samhället. Detta har lett till att socialpedagogikens roll har ökat. (Madsen, 2006, s. 7-11)

4.2 Bemötande

En viktig del av socialpedagogik är bemötande. Synonymer för bemötande är uppträdande, mottagande, behandling, svar, replik, genmäle, gendrivande och vederläggning. Enligt Fossum är bemötande mer än bara hur man samtalar med klienten. Bemötande innebär även hur man tar emot en klient, hur man hälsar på klienten, ser klienten i ögonen och hur man med kroppen förhåller sig till klienten. Enligt Fossum är det även viktigt då man bemöter en klient att vara artig, vänlig och hjälpsam. Allt detta är grunden för ett respektfullt och gott bemötande. (Fossum, 2013, s. 31-34)

Blennberger poängterar att det är viktigt hur den professionellas inställning och attityd är mot den man bemöter. Det språk, tonläget man pratar med och kroppsspråket spelar en stor roll i bemötandet. Enligt Blennberger består bemötandet av flera olika delar, t.ex. respekt, tillit, empati, jämlikhet och humor. För att det ska finnas ömsesidig respekt ska man hållas saklig, vara neutral och tydlig. Det är även viktigt att komma ihåg att bemötande förekommer även i det skrivna språket. (Blennberger, 2013, s. 228-230, 31-36)

4.3 Familjevåldets inverkan på barn

Även om våldet inte är riktat mot barnen lider de av att bevittna våld och de lider även av stressen som uppkommer då de är medvetna om det våld som sker. Barnen känner av att stämningen är spänd även om de inte bevittnar våld. Barnen hör även ljuden av våldsamheterna och på det sättet måste de, lika som våldsoffret, bete sig försiktigt. Barnen ser och hör även våldsutövaren nedvärdera och trycka ner på den andra föräldern. Flera av barnen försöker beskydda den som utsätts för våldet och försöker ta ansvaret i situationen. Barnen har skuld känslor, ångest och känner sig kraftlösa då våldet fortsätter. Barnen kan även ha skuld känslor över det att de trots allt våldsutövaren gör älskar de honom/henne ändå.

Barn som bevittnar våld kan ha olika symptom och smärtor, t.ex. mag- och huvudvärk. Barn kan även ha inlärningssvårigheter, beteendeproblem, depression och aggressivitet. Om våldsutövaren är pappan i familjen kan speciellt pojkarna ta modell av pappornas beteende och själv börja använda våld mot andra. Då barn bevittnar våld i närrelationer utsätts de för negativa och begränsande rollmodeller. I många fall då mamman är offer för våld är det hon som bär ansvaret för barnen. Våldet som mamman utsätts orsakar stress och då de måste ensam bära ansvaret över barnen ökar stressen ytterligare. Mammans förmåga att ta hand om barnen kan försämrats på grund av stressen. Stressen kan även orsaka att mammans tolerans för barnens beteende kan sjunka. Som en följd av att länge ha varit offer för våld kan föräldern emellanåt bete sig otåligt och våldsamt mot barnen eller så är de väldigt krävande och stränga med barnen.

Forskningar har visat att då kvinnan är offer för familjevåld ökar sannolikheten att även barnen kommer att utsättas för fysisk våld. Varje nytt våldsamt beteende mot mamman ökar risken att barnen blir offer för fysiskt våld med 12%. (Perttu m.fl, 2015, s. 25-26)

5 METODBESKRIVNING

Jag kommer att jämföra andra kommuners handlingsplaner för förebyggande av våld i närrelationer med Raseborgs handlingsplan. Som metod kommer jag att använda kvalitativ komparativ innehållsanalys.

5.1 Kvalitativ komparativ innehållsanalys

Målet med en komparativ innehållsanalys är att tolka och förklara variationer på en samhälls nivå. I en kvalitativ komparativ innehållsanalys har man valt ut en liten mängd forskningar eller i detta examensarbete handlingsplaner. Målet är att visa vad som är gemensamt för det man jämför och vad som är olika. (Melin, 2005, s.58)

Det finns två olika sätt att välja ut jämföringsobjekten. Man kan antingen välja de som är mest lika varandra. Då kan man öka på generaliseringen och maximera jämförbarheten. Det andra sättet att välja ut jämföringsobjekten som är väldigt olika från varandra, så

att man kan hitta likheter bland olikheterna och med hjälp av dem förklara skillnader och förändring. Om objekten är för olika är chansen stor att man inte hittar några likheter och då kan man inte alls generalisera. Då man har valt jämföringsobjekten måste man bestämma vilka särdrag man ska undersöka för att kunna beskriva det man har undersökt. (Melin, 2005, s.59)

5.2 Val av handlingsplaner för förebyggande av familjevåld

Jag har manuellt sökt fram olika kommuners handlingsplaner. Jag har använt svenska sökord handlingsplan, förebyggande av våld i närrelationer och familjevåld. Dessutom har jag använt finska sökord toimintasuunnitelma och lähisuhdeväkivallan ehkäisy. Med dessa sökord fick jag följande handlingsplaner som sökresultat; Handlingsplan för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre 2016-2019 (Arbetsgruppen för uppgörande av handlingsplan mot familjerelaterat våld, 2016), Informationsguide gällande våld i nära relationer (Kust-Österbottens samkommun för social- och primärhälsovård, 2013), Tavoitteena turvallisuus, Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017-2020 (Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn seutukordinaatioryhmä, 2016), Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy Hankasalmen toimintaohjelma (Hankasalmen lähisuhdeväkivaltatyöryhmä, 2016), Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteistoiminta-alueella (Perusturvajaosto, 2013), Lähisuhdeväkivallan ehkäisy Keuruun toimintaohjelma (Keuruun lähisuhdeväkivaltatyöryhmä, 2014) och Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy Tampereella (Sinkkonen, 2009).

Tabell 1 Resultat av sökning av handlingsplaner

Ort	Namn	År
Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre	Handlingsplan för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre 2016-2019	2016-2019
Malax, Korsnäs, Närpes, Kaskö och Kristinestad	Informationsguide gällande våld i nära relationer.	2013
Asikkala, Gustav Adolfs, Heinola, Hollola,	Tavoitteena turvallisuus, Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn	2017-2020

Kärkölä, Lahtis, Orimattila, Padasjoki och Sysmä	toimintasuunnitelma 2017-2020	
Hankasalmi	Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy Hankasalmen toimintaohjelma	2016
Lovisa stad och Lappträsk kommun	Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteistoiminta-alueella	2013
Keuru	Lähisuhdeväkivallan ehkäisy Keuruun toimintaohjelma	2014
Tammerfors	Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy Tampereella	2009

Dessutom har jag fått Raseborgs handlingsplan (Arbetsgruppen för förebyggande av våld i par- och närrelationer i Raseborgs härad (VåRa), 2008) och Pargas handlingsplaner av förebyggande av våld i närrelationer (Koordinerings- och samarbetsgruppen för förebyggande av våld i par- och närrelationer i Väståbolands stad, 2011) av Raseborgs våldskoordinator Lenita Lehtikangas.

Tabell 2 Handlingsplaner som fåtts av Raseborgs våldskoordinator

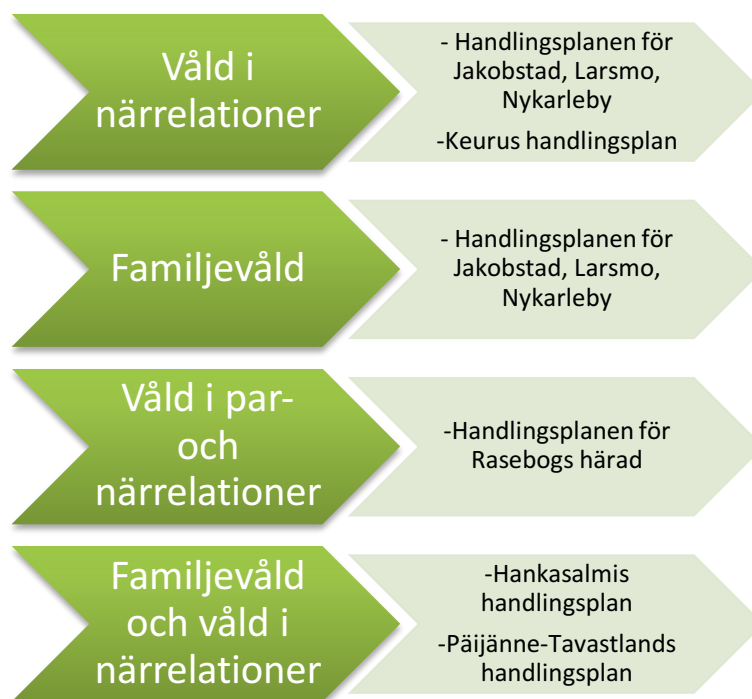
Ort	Namn	År
Pargas stad	Väståbolands stads handlingsmodell för ingripande i och hantering av våld i par- och närrelationer	2011
Raseborg, Hangö och Ingå	Våld i par- och närrelationer, Kunskapsunderlag och handlingsplan 2008-2012 för kommunerna i Raseborgs härad	2008-2012

Av dessa nio handlingsplaner har jag valt ut fem för en kvalitativ komparativ innehållsanalys. Dessa handlingsplaner är Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöres gemensamma handlingsplan, Hankasalmis handlingsplan, Keurus handlingsplan, Päijänne-

Tavastlands handlingsplan och Raseborgs härads handlingsplan. Jag valde dessa handlingsplaner eftersom de fyra första är de senast uppdaterade och Raseborgs härads handlingsplan valde jag eftersom det är den handlingsplanen som ska utvecklas i detta examensarbete.

5.3 Resultat

Jag började min kvalitativa komparativa innehållsanalys med att jämföra vilka begrepp för våld i närrelationerna kommunerna använder i sina handlingsplaner. Den gemensamma handlingsplanen för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre använder i titeln ”våld i nära relationer” och i texten använder de även ”familjevåld”. I Raseborgs härads handlingsplan använder man ”våld i par- och närrelationer”. I Keurus handlingsplan använder man begreppet ”lähisuhdeväkivalta”, dvs. våld i närrelationer. I Hankasalmis handlingsplan och Päijänne-Tavastlands handlingsplan använder man begreppen ”perhe- ja lähisuhdeväkivalta”, dvs. familjevåld och våld i närrelationer.

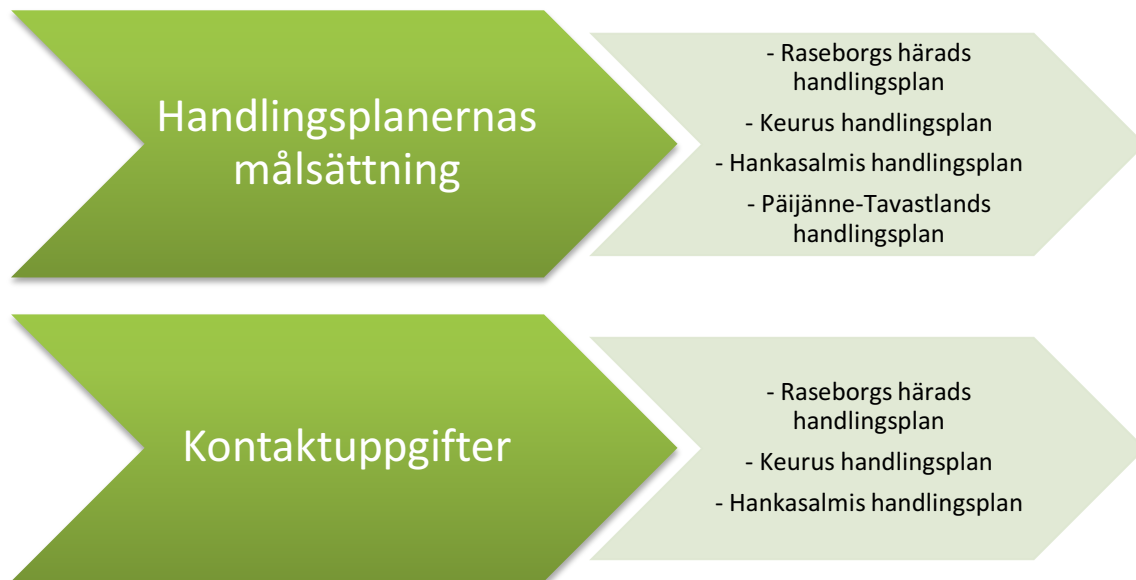
Figur 4 Olika begrepp som används i de olika handlingsplanerna

Den enda likheten som fanns hos alla fem handlingsplanen var att de innehöll en beskrivning om vad våld i närrelationer är och vilka olika former av våld det finns. Fyra av fem handlingsplaner innehöll statistik av våld i närrelationer på en riks- och på lokalnivå. Päijänne-Tavastlands handlingsplan saknade statistik på både riks- och lokalnivå. Det var även fyra av fem handlingsplaner som innehöll lagstiftning som berör våld i närrelationer. Även i denna fråga var det Päijänne-Tavastland som saknade information om aktuell lagstiftning.

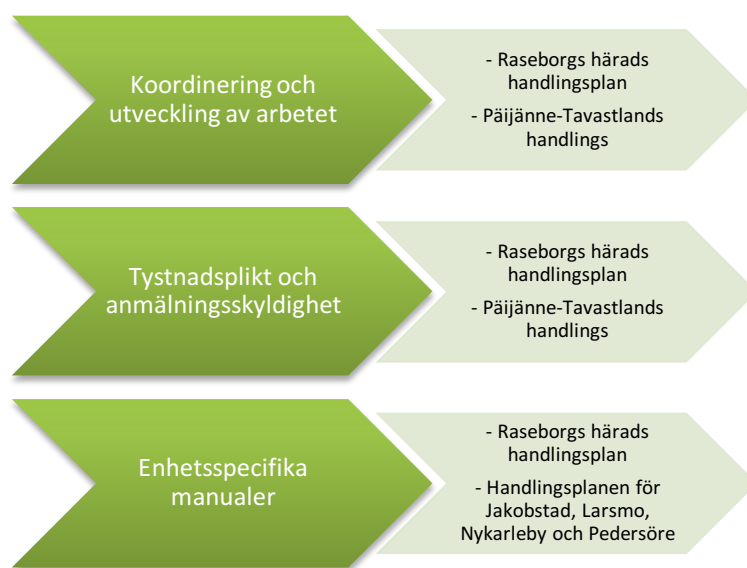
Figur 5 Likheter och olikheter del 1

Handlingsplanernas målsättning för att förebygga våld i närrelationer framgick i alla fem handlingsplaner förutom i den gemensamma handlingsplanen för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre. Raseborgs härads handlingsplan, Keurus handlingsplan och Hankasalmis handlingsplan innehöll kontaktuppgifter som professionella kan behöva i sitt arbete då de bemöter ett våldsoffer, våldsutövare eller en anhörig. Dessa saknades från Päijänne-Tavastlands handlingsplan och från den gemensamma handlingsplanen för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre.

Figur 6 Likheter och olikheter del 2

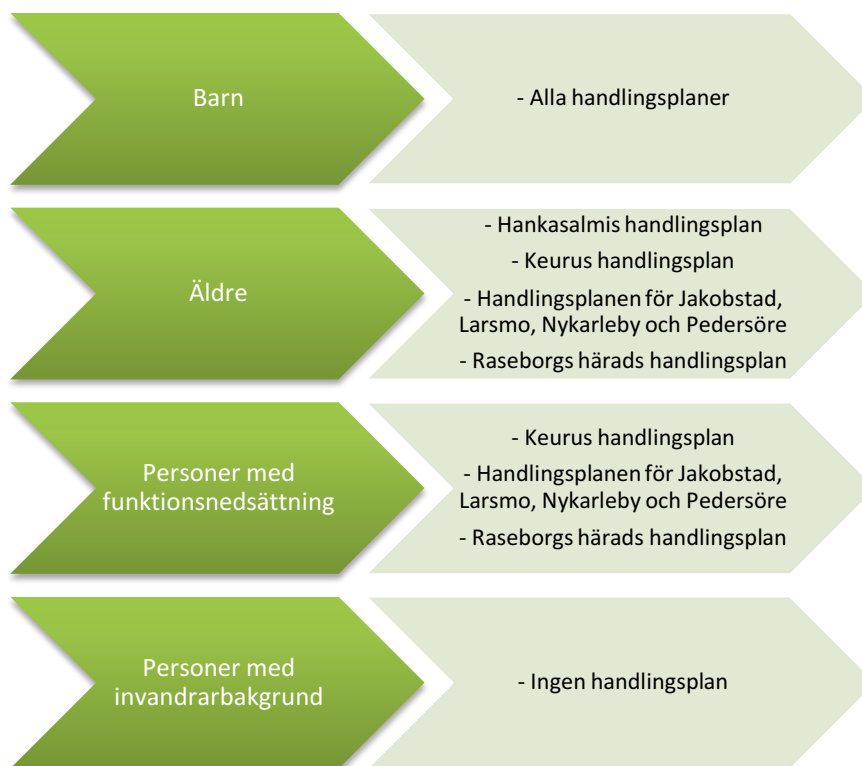
Raseborgs härads handlingsplan och Päijänne-Tavastlands handlingsplan innehåller information om koordinering och utveckling av arbetet. Dessa handlingsplaner innehöll även instruktioner gällande tystnadsplikt och när en professionell är anmälningsskyldig gällande våld i närrelationer. Raseborgs härads handlingsplan och den gemensamma handlingsplanen för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre innehöll enhetsspecifika manualer. Speciellt Raseborgs härads handlingsplan innehöll detaljerade manualer.

Figur 7 Likheter och olikheter del 3

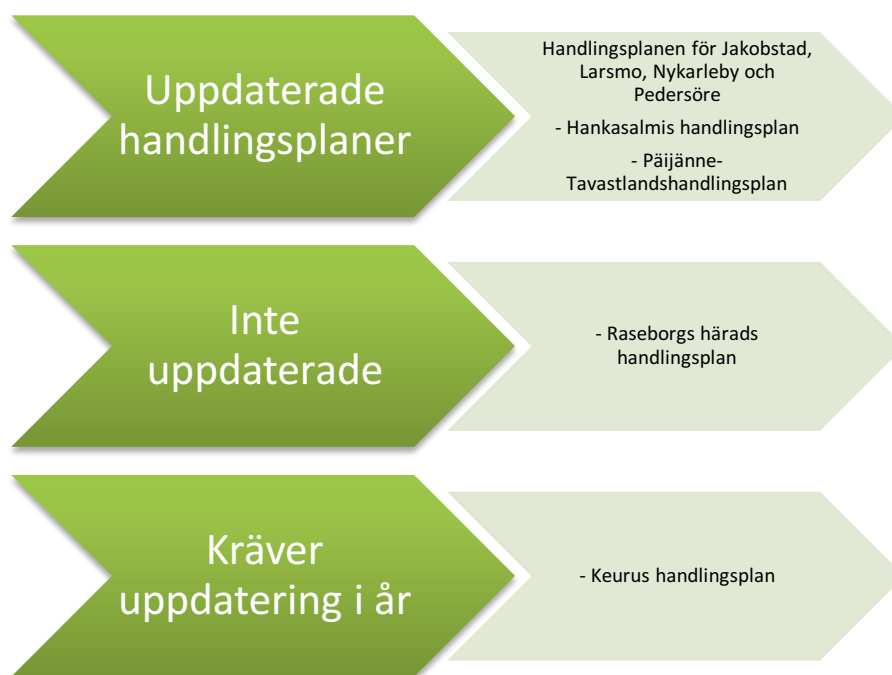
Keurus handlingsplan och Hankasalmis handlingsplan innehåller mycket likheter med varandra. Jag gjorde ett tjugotal stickprov för att jämföra handlingsplanerna och kom till det resultatet att de är identiska och de få olikheter de har gäller statistik och kommunens specifika uppgifter. Statistiken skiljer sig eftersom de är tagna i bruk vid olika år.

Kommunerna är skyldiga att i sina handlingsplaner ta i beaktande hela befolkningen och speciellt barn, äldre, personer med funktionsnedsättningar och personer med invandrabakgrund (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s. 7). I min kvalitativa komparativa innehållsanalys kom jag till resultatet att barn finns representerade i alla fem handlingsplaner. Äldre finns representerade i fyra av fem handlingsplaner, men inte i Päijänne-Tavastlands handlingsplan. Personer med funktionsnedsättningar har tagits i beaktande i tre av fyra handlingsplaner. De saknas från Hankasalmi och Päijänne-Tavastlands handlingsplaner. Ingen av de fem handlingsplanerna har inkluderat personer med invandrabakgrund.

Figur 8 Persongrupper som bör tas i beaktande i handlingsplanen

Kommunerna är skyldiga att åtminstone en gång per kommunfullmäktiges mandatperiod att uppdatera sin handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer (Regionförvaltningsverket m.fl., 2013, s.10). Detta har Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöres kommuner gjort. Dessutom har Keurus handlingsplan, Hankasalmis handlingsplan och Päijänne-Tavastlands handlingsplan blivit uppdaterade inom utsatt tid. Raseborgs härads handlingsplan är den enda av de fem handlingsplaner som inte blivit uppdaterad sedan 2008. Keurus handlingsplan bör uppdateras detta år.

Figur 9 Uppdatering av handlingsplaner

6 DISKUSSION

I detta kapitel kommer jag att diskutera resultaten av min kvalitativa komparativ innehållsanalys utgående från mina frågeställningar och syftet med detta examensarbete. I detta kapitel kommer jag även att ge utvecklingsförslag till Raseborgs härads handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer.

6.1 Resultatdiskussion

Det resultat som var mest överraskande för mig ur min komparativa innehållsanalys av fem handlingsplaner för förebyggande av våld i närrelationer är att Hankasalmis och

Keurus handlingsplaner var så lik som de var. Det viktigaste resultatet var att trots Raseborgs härads handlingsplan inte blivit uppdaterad inom utsatt tid följer den mest av alla fem handlingsplaner de riktlinjer, som har gemensamt utgetts av regionförvaltningsverkets, social- och hälsovårdsministeriets och institutet för hälsa och välfärds för vad som bör finnas med i handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer.

En av mina frågeställningar var; hur kan man bättre ta barn i beaktande i handlingsplanen för förebyggande arbetet av våld i närrelationer? Utgående från resultaten av innehållsanalys av handlingsplanerna för förebyggande av våld i närrelationer kan man konstatera att alla kommuner, som var delaktiga i innehållsanalysen tog barn i beaktande. Dock kom det inte fram i analysen på vilket sätt och hur mycket barnen har involverats i utarbetningen av handlingsplanerna, speciellt i de delar som berör barn och unga. I och med att barn och unga utgör en fjärde del av offren för våld i närrelationer anser jag att de ska få påverka hur det förebyggande arbetet görs med dem. I Raseborgs härads handlingsplan från 2008 nämner man att arbetsgruppen för förebyggande och åtgärdande av våld i par- och närrelationer i Raseborgs härad bör utökas med representanter från flera verksamhetsområden. Därför föreslår jag att de även utökar arbetsgruppen med en representant från områdets ungdomsfullmäktige.

Eftersom Raseborgs härad inte har uppdaterat sin handlingsplan är det svårt för mig att dra några slutsatser hur Raseborgs härad har nått sina målsättningar för att ta barn i beaktande i det förebyggande arbetet. För att kunna dra några slutsatser om barnen tas i beaktande i det praktiska arbetet är det nödvändigt att utvärdera om de tidigare målsättningar har uppnåtts och först efter detta är gjort går det att bedöma hur barnen kan tas bättre i beaktande i det förebyggande arbetet av våld i närrelationer. Jag anser att det är mycket viktigt att dokumentera utvärderingen av resultaten och att följa med barnens välmående då de utsätts för våld i närrelationer.

6.2 Utvecklingsförslag av handlingsplanen

I detta kapitel kommer jag att försöka besvara min frågeställning; hur kan man förbättra handlingsplanen för förebyggande av våld i närrelationer?

Utgående från resultaten av den komparativa innehållsanalysen som jag har utfört kan man konstatera att Raseborgs härads handlingsplan för förebyggande av våld i närrelationer är mycket grundligt och detaljerat gjort. Dock har det gått över den lagstadgade tiden för utvärdering och uppdatering. Därför föreslår jag följande utvecklingsförslag till handlingsplanen.

Statistiken är föråldrad och det rekommenderas att uppdateras. Dessutom ska de föregående målsättningarna i handlingsplanen utvärderas och uppdateras till aktuella målsättningar. Den gamla handlingsplanen innehöll detaljerade manualer för olika enheter. Det skulle vara lönsamt att gå igenom dessa och kontrollera att de ännu är ändamålsenliga och anpassade till de nuvarande tjänsterna och utrymmen. Det har med stor sannolikhet skett förändringar i de utrymmen som används i och med LAPE och de nya familjecentren. I samband med detta kan kontaktuppgifterna för olika instanser kontrolleras och de föråldrade kontaktuppgifterna uppdateras.

Den folkgrupp som inte fanns representerad i någon av handlingsplanerna i innehållsanalysen var personer med invandrarbakgrund. Därför föreslår jag att detta tilläggs i Raseborgs härads handlingsplan. På grund av ökad invandring sedan den föregående handlingsplanen bör denna folkgrupp vara representerad i handlingsplanen. Man bör ta speciellt i beaktande hur maktförhållandet mellan mannen och kvinnan är och hur våld kan se ut i olika kulturen, t.ex. hedersvåld.

Det sista utvecklingsförslaget är att det slås fast när handlingsplanen ska uppdateras på nytt och att arbetsgruppen för förebyggande av våld i nära relationer håller fast vid det.

6.3 Etiska överväganden

Jag har utgått från Arcadas anvisningar om god vetenskaplig praxis. Ärlighet, omsorgsfullhet och noggrannhet har följts genomgående hela skrivprocessen. Alla källor som jag har använt har blivit angivna vid sin rätta rubrik och med skribentens namn.

I min komparativ innehållsanalys har jag varit speciellt noggrann att inte låta mina egna åsikter eller värderingar påverka resultaten och på det sättet vilseleda läsaren. Jag har

genom hela skrivprocessen reflekterat tillbaka till Arcadas anvisningar om god vetenskaplig praxis.

I detta examensarbete har jag även tagit i beaktande den egna yrkesområdets etik. I valet av begrepp har jag valt sådana begrepp som inte är nedvärderande eller beskyllande, men begreppet ger en sanningsenlig beskrivning. Dessutom har jag valt att använda de begrepp som för tillfället är i användning i arbetslivet.

KÄLLOR / REFERENCES

- Ahola, T. & Ahola M., 2016. *Väkivallasta turvallisuuteen*. Lyhytterapiainstituutti Oy, Helsingfors.
- Arbetsgruppen för förebyggande och åtgärdande av våld i par- och närrelationer i Raseborgs härad (VåRa), 2008. *Våld i par- och närrelationer – Kunskapsunderlag och handlingsplan 2008-2012 för kommunerna i Raseborgs härad*.
- Arbetsgruppen för uppgörande av handlingsplan mot familjerelaterat våld, 2016. *Handlingsplan för Jakobstad, Larsmo, Nykarleby och Pedersöre 2016-2019* Tillgänglig: <https://www.sochv.jakobstad.fi/download/14509/A%20href=> Hämtad 25.1.2018.
- Blennberger, E. 2013, *Bemötandets etik*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Familjerådgivningscentralen, 2016. *Respekt och våld*. Tillgänglig: <http://www.raseborgfrgc.fi/sv/respekt-och-vald> Hämtad: 19.9.2018.
- Finlex, 1995, *Strafflagen 39/1889*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=strafflagen#mvs> Hämtad: 24.4.2018.
- Finlex, 1998, *Lagen om besöksförbud 898/1998*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980898?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=besöksförbud> Hämtad: 24.4.2018.
- Finlex, 2007, *Barnskyddslagen 417/2007*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Barnskyddslagen> Hämtad: 24.4.2018.
- Fossum, B., 2013. *Kommunikation: samtal och bemötande i vården*. Studentlitteratur, Lund.
- Hankasalmen lähisuhdeväkivalta-työryhmä, 2016. *Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy Hankasalmen toimintaohjelma 2016*. Tillgänglig: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/122846/piia%20karhu.pdf?sequence=1> Hämtad 25.1.2018
- Institutet för hälsa och välfärd, 2016. *Lapsen tukeminen*. Tillgänglig: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ekaisytyo/puuttuminen/lapsen Hämtad 24.10.2017.
- Institutet för hälsa och välfärd, 2018. *Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE)* Tillgänglig: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape-> Hämtad 29.3.2018.

- Kaitue, S., Noponen, T. & Slåen, A., 2007. *Yleistä muttei yksityistä – Oikeudelliset keinot lähisuhdeväkivallasta selviytymiseen*. Edita, Helsingfors.
- Keisala, S., Matikka, J., Tahkola, S., Muukkonen, T. & Sellergren, H. 2016. *Ensi- ja turvakotien liitto*.
Tillgänglig: <https://virtuaalikirja.fi/ensijaturvakotienliitto/kirjat/vakivalta-ja-laiminlyonti-tunnista-ja-puutu/sisalto/#last> Hämtad: 24.10.2017.
- Keuruun lähisuhdeväkivaltatyöryhmä, 2014. *Lähisuhdeväkivallan ehkäisy Keuruun toimintaohjelma*. Tillgänglig: https://www.keuruu.fi/images/Lähisuhdeväkivallan_ehkäisy_Keuruulla.pdf
Hämtad: 25.1.2018.
- Koordinerings- och samarbetsgruppen för förebyggande av våld i par- och närrelationer i Västabolands stad, 2011. *Pargas stads handlingsmodell för ingripande i och hantering av våld i par- och närrelationer*. Tillgänglig: http://www.parainen.fi/web/tjanster/bastrygghet_och_familjeservice/sv_SE/aktuellt/files/88148062285797296/default/HANDLINGSPROGRAM%20FÖR%20FÖREBYGGANDE%20AV%20VÅLD%20I%20NÄRA%20RELATIONER%20OCH%20NOM%20FAMILJEN%20Pargas.pdf Hämtad: 25.1.2018.
- Kust-Österbottens samkommun för social- och primärhälsovård, 2013. *Informationsguide gällande våld i nära relationer*. Tillgänglig: http://www.kfem.fi/attachments/article/385/Informationsguide_gallande_vald_i_nara_relationer.pdf Hämtad: 25.1.2018.
- Larkin, C., Drinkwater, J., Hester, M., Stanley, N., Szilassy, E. & Feder, G., 2015. General practice clinicians' perspectives on involving and supporting children and perpetrators in families experiencing domestic violence and abuse. *Family Practice*, 32(6), s. 701-705.
- Madsen, Bent. 2006, *Socialpedagogik- Pedagogiskt socialt arbete*. Studentlitteratur, Lund.
- Melin, H., 2005. Vertailevan tutkimuksen monet lähtökohdat. I: Räsänen, P., Anttila, A.-H. & Melin, H. (red.), *Tutkimus menetelmien pyörteissä*. WS Bookwell Oy, Juva, s. 53-65.
- Oranen, M., 2001a. Elämää varjossa - väkivallalle altistumisen vaikutuksista. I: M. Oranen, (red.), *Perheväkivallan varjossa*. Nykypaino Oy, Helsingfors, s.41-5.
- Oranen, M., 2001b. Taistelut ja tulokset- lasten kokemuksia jakamassa. I: M. Oranen, (red.), *Perheväkivallan varjossa*. Nykypaino Oy, Helsingfors, s. 66-97.
- Oranen, M., 2012. Lapsi ja perheväkivalta. I: A. Söderholm & S. Kivittie-Kallio, (red.), *Lapsen kaltoinkohtelu*. Bookwell Oy, Borgå, s.

- Perttu, S., Mononen-Mikkilä, P., Rauhala, R. & Särkkälä, P., 2015. *Päänavaus selviytymiseen – Väkivaltaa kokeneiden naisten käsikirja*. Fram, Vaasa.
- Perusturvajaosto, 2013. *Lähisuhde- ja perhevälivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma Loviisan kaupungin ja Lapinjärven kunnan yhteistoiminta-alueella*. Tillgänglig: <https://www.lapinjärvi.fi/easydata/customers/lapinjärvi2/files/perusturvaltk/perusturvajaosto24.4.201325liite.pdf> Hämtad: 25.1.2018.
- Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn seutukoordinaatioryhmä, 2016. *Tavoitteena turvallisuus – Päijät-Hämeen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintasuunnitelma 2017-2020*. Tillgänglig: <http://dynasty.phnet.fi/orimattila/kokous/20161539-5-1.PDF> Hämtad 25.1.2018.
- Regionförvaltningsverket, social- och hälsovårdsministeriet och institutet för hälsa och välfärd, 2013. *Förebyggande av våld i nära relationer och inom familjen i kommunen samt en modell för befattningsbeskrivningen för koordinatörn*. Tillgänglig: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125720/yhdyshenkilön_tehtäväkuva_v3_swe.pdf?sequence=1&isAllowed=y Hämtad: 21.12.2017.
- Sinkkonen, P., 2009. *Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy Tampereella*. Tillgänglig: https://thl.fi/documents/470564/817072/LAHISUHDE-JA_PERHEVAKIVALTA_-RAPORTTI.pdf/f71cfec8-a1a5-4aa9-a7b0-6dcc58d6f9ca Hämtad: 25.1.2018.
- Siukola, R., 2014. *Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkinä päihde- ja mielenterveystyö*. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tammerfors.
- Social- och hälsovårdsministeriet, 2005. *Kenelle lyönnit kuuluvat? – Vem angår våldet?*. Yliopistopaino, Helsingfors.
- Social- och hälsovårdsministeriet, 2016. *Programmet för utveckling av barn- och familjetjänsterna (LAPE) – från fragmentariskt utvecklingsarbete mot en övergripande reform och en bestående förändring*. Tillgänglig: http://stm.fi/lapsi-ja-perhe-pal-velut/kuvaus?p_p_id=56_INSTANCE_7SjjYVdYeJHp&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=3&_56_INSTANCE_7SjjYVdYeJHp_languageId=sv_SE Hämtad: 29.3.2018.
- Statistikcentralen, 2017. *Statistik över brott och tvångsmedel – Familjevåld och våld i nära relationer 2016*. Tillgänglig: https://www.stat.fi/til/rpk/2016/15/rpk_2016_15_2017-05-31_sv.pdf Hämtad 23.12.2017.

- Statistikcentralen, 2018. *Statistik över brott och tvångsmedel – Familjevåld och våld i nära relationer* 2017. Tillgänglig: https://www.stat.fi/til/rpk/2017/15/rpk_2017_15_2018-05-31_sv.pdf Hämtad: 30.10.2018.
- Tiirinki, H. & Arola, M., 2017. *Tillsammans är vi mera - Lape Uusimaa*. Tillgänglig: https://www.fskc.fi/Site/Data/2067/Files/Lapsija_perhepalveluiden_muutosohjelma_diapohja_hankkeet_070417_sv1.pdf Hämtad: 23.10.2017.
- WHO, 2005. *Väkivalta ja terveys maailmassa - WHO:n raportti*, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

